



مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد



۲۰۲۳/۰۷/۲۶

محب الله زغم

د ډوډی خوړلو اداب

ځینې خلک داسې ډوډی خوري چې گوتې یې تر ورغو په کتغ ککړي کېږي. دوی بیا یوه یوه گوته په خوله کې ننه باسي او ځټي یې. یو نیم کس د وریجو په خوراک نه پوهېږي. وریجې په ورغوي کې اچوي، خولې ته یې له لري شري او څه چې یې په لاس کې پاتې کېږي، بېرته یې په لوبښي کې ځنډي. ځینې کسان بیا د خوراک په وخت کې خپل لوبښي ته نه گوري، لاس به یې په کاسه کې وي خو سترگې یې کرکې ته نیولې وي. داسې کسان هم شته چې په گډ لوبښي کې د ځنگلوري مخې ته لاس اوږدوي او له خپلې مخې ډوډی نه خوري.

که یو څوک په ډکه خوله خبرې وکړي، ممکن له خولې څخه یې ډوډی تویه شي. بهتره ده چې اول مری تېره کړو، بیا خبرې وکړو. په ډوډی باندې داسې شخوند وهل چې چرپهار یې پورته شي، بې نزاکتي گڼل کېږي. که ډوډی ژر ژر وخورو او ساه ایستلو ته مو فرصت ور نه کړو، نو له ډوډی سره به هوا هم تېره کړو. ځینې خلک په همدې وجه په دسترخوان باندې تېغونه وهي. که یې ملی، اومه پیاز یا هوره خوړلي وي، نو تېغ به یې د نورو خوا وگرځوي.

زموږ د یوه خپلوان په کور کې د څلور، پینځه کسانو لپاره په یوه لوبښي کې ډوډی اچول کېږي. د دې کار عیب دا دی چې د ټولو لاس لوبښي ته نه رسېږي او ډېر لاسونه چې یوه لوبښي ته وغځېږي، ډېر میکروبونه به هم لوبښي ته ولوېږي، ځکه چې په هغه طریقه چې مور خپل لاسونه مینځو، میکروبونه له منځه نه ځي. هر څوک خو په صابون باندې لاس نه مینځي. مېرمنې باید دې ته پام وکړي.

که په کاشوغه ډوډی خورو، باید له غاښونو سره یې ونه جنگوو. کاشوغه باید یې له دې چې په غاښونو ولگېږي، خولې ته د ننه کړو او څه چې په کې دي، د شونډو په مرسته یې خولې ته واچوو.

په بناړونو کې مېرمنې، وریجې په لویو غوریو کې اچوي او د هر چا لپاره بیا تش غاښونه ورسره ږدي. دا د دې لپاره چې هر څوک د خپلې اشتها په برابر وریجې واخلي او نورې وریجې سوتره پاتې شي.

د ځینو میوو خوړل لکه ام، ځینو خلکو ته ستونزمن وي. ځینې خلک د ام په خوړلو لاسونه ککړوي او بیا یې په دسمال باندې پاکوي. د امو داغ له دسمال څخه په اسانۍ سره نه ځي. ځینې خلک غور لاسونه په دسمال پاکوي، دا کار هم سم نه دی. باید خامخا مو لاس پرېمینځو. ما د امو د خوړلو ښه لاره دا څو کاله مخکې له یو چا زده کړه. که سړی ام په منځ کې (په عرضاني ډول) په چرې پرې کړي او بیا یې ورو ورو تاو کړي، نو په منځ کې به دوه نیمایي شي. بیا سړی کولای شي چې په کاشوغي باندې ام له پوټکي جلا کړي او ویې خوري. په دې توگه به د سړي لاسونه نه ککړېږي.

په ځینو کلیوالو سیمو کې ډوډی لومړی د کور نارینو ته ردول کېږي، هغوی چې ماره شول، څه چې ورته پاتې وو، ښځو ته رسېږي. دا کار ظالمانه دی. که نارینه د کور له ښځو سره په یوه دسترخوان نه کېږي، نو پروا نه لري خو ټول باید هم مهاله او په جلا لوبښو کې ډوډی وخوري.

داسې خلک هم شته چې خپل واره ماشومان چې خپله پوزه نه شي پاکولی او یا د ډوډی په خوراک نه پوهېږي، له مېلمنو سره په یوه دسترخوان کېږي. ښه به دا وي چې داسې ماشومان له مینډو سره کېږي، هغوی یې په سمبالولو پوهېږي.

کله واری سړی مجبورېږي چې په غاښونو کې خلی ووهي خو دا کار باید داسې وکړي چې د خولې مخې ته لاس ونیسي او بې غږ و غوره غاښونه پاک کړي.

د چایو داسې سرپول چې شرهار یې پورته شي، په خلکو بده لگېږي. چای باید په کراره سور شي.

د پاڼو شمیره: له 1 تر 1

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خبر و لولی